

DĚLENÍ DESETINNÉHO ČÍSLA ČÍSLEM DESETINNÝM – vysvětlení učiva a zápis

Přečti si tuto kapitolu, opiš si ji do sešitu a pak se teprve vrhni na pracovní list.

2. Dělení desetinných čísel se zbytkem

Příklad 1. Vypočítej na tři platná desetinná místa: $5,186 : 0,32$, urči zbytek a udělej zkoušku.

Nejprve vynásobíme dělence i dělitele 100, tedy tak, abychom dělili přirozeným číslem.

Dělení desetinných čísel se zbytkem	$5,186 : 0,32 = ?$
$5,186 : 0,32 = /. 100$	Dělence i dělitele vynásobíme stejným číslem tak, abychom dělili přirozeným číslem, v našem případě je to 100
$518,6 : 32 = ?$	Dělíme přirozeným číslem
$518,6 : 32 = 1$ 19	Dělíme 51 : 32 Zapišeme neúplný podíl 1 a zbytek 19
$518,6 : 32 = 16$ 198 6	Sepíšeme 8 a dělíme 198 : 32, zapišeme neúplný podíl 6 a zbytek 6
$518,6 : 32 = 16,$ 198 6,6	Sepíšeme 6, uděláme desetinnou čárku, protože jsme ji překročili v dělenci
$518,6 : 32 = 16,2$ 198 6,6 2	Dělíme 66 : 32, zapišeme neúplný podíl 2 a zbytek 2
$518,60 : 32 = 16,20$ 198 6,6 20 20	Počítáme podíl na tři desetinná čísla, musíme tedy připsat v dělenci za 6 číslici 0; sepíšeme nulu a dělíme 20 : 32, zapišeme neúplný podíl 0 a zbytek 20
$518,600 : 32 = 16,206$ 198 6,6 20 200 8	Připíšeme další 0, sepíšeme ji k 20, dělíme 200 : 32; zapišeme neúplný podíl 6 a zbytek 8
$518,600 : 32 = 16,206$ 198 6,6 20 200 8	Musíme správně určit zbytek – máme dvě možnosti a) 8 je na třetím místě za desetinnou čárkou – zbytek je tedy 0,008, ale my ho musíme ještě vydělit číslem, kterým jsme násobili původního dělence a dělitele $0,008 : 100 = 0,00008$ b) zbytek má tolik desetinných míst, kolik je dohromady v podílu (výsledku) a původním děliteli ⇒ v podílu jsou 3 a v původním děliteli 2 desetinná místa – celkem 5 ⇒ zbytek je tedy 0,00008

U každého dělení musíme ještě provést zkoušku – zkoušku provádíme s podílem a původním dělencem.

$$\begin{array}{r}
 16,206 \\
 \underline{.0,32} \\
 32412 \\
 48618 \\
 5,18592 \\
 \underline{0,00008} \\
 5,18600
 \end{array}$$

Sečteme počet desetinných čísel v činitelích a zapišeme do součinu.
Přičteme zbytek.

!!!! Pozor: př.: $0,513 : 6,3 = /. 10$

$5,13 : 63 \Rightarrow$ zatrhneme nejdříve číslici, která je před desetinnou čárkou – takže 5

Teď si spolu spočítáme několik vzorových, příkladů. Takhle pak budou vypadat v pracovním listu.

Vypočítej na dvě desetinná místa, urči zbytek a proved' zkoušku.

a) $0,654 : 3,2 = \underline{.10}$

6,54 : 32 = 0,20 (zb. 0,014)	0,20	0,640
6,5	<u>.3,2</u>	<u>0,014</u>
14	040	0,654
14	<u>060</u>	
	0,640	

b) $3,158 : 0,23 = \underline{.100}$

315,80 : 23 = 13,73 (zb. 0,0001)	13,73	3,1579
85	<u>.0,23</u>	<u>0,0001</u>
16,8	4119	3,1580
70	<u>2746</u>	
1	3,1579	

c) $0,25583 : 0,014 = \underline{.1000}$

255,83 : 14 = 18,20 (zb. 0,00003)	18,20	0,25480
115	<u>.0,014</u>	<u>0,00003</u>
2,8	7280	0,25483
03	1820	
3	0000	
	<u>0000</u>	
	00,25480	

d) $47,5 : 4,1 = \underline{.10}$

475,00 : 41 = 11,58 (zb. 0,022)	11,58	47,478
65	<u>.4,1</u>	<u>0,022</u>
24,0	1158	47,500
350	<u>4632</u>	
22	47,478	